

OKRUŽNI SUD KALIFORNIJA (SAD)

Compania de Navigacione Almirante S.A.
Panama c/a "stanoviti utržak od tereta
itd."

Prijevoz stvari morem - Vozarina - Založno pravo broдача za naplatu vozarine - Brodar ne gubi založno pravo za naplatu vozarine ni nakon predaje tereta primaocu, ako je poveo sudski postupak radi naplate svoga potraživanja ili svote postignute prodajom tereta - U ovom slučaju brodar se naplaćuje od kupovnine

Jedno poduzeće imalo je istovremeno veliki dug prema nekoj banci i na skladištu veliku količinu metalnih otpadaka. Otpaci su se mogli prodati na Formosu, pa je sklopljen aranžman s bankom da se dug smanji na taj način da dužničko poduzeće nadje još jednog krcatelja koji bi dao svoj teret do količine potrebne da se popuni jedan brod, pa da se tada uzme brod u broderski ugovor do Formose, a da se kupovna cijena za teret isplati banci. Sklopljen je broderski ugovor, vozarina plativa u iznosu od 90% u roku od sedam dana nakon predaje teretnica i pronadjen je krcatelj s dodatnim teretom, kome je dužničko poduzeće dalo dio broda u podbroderski ugovor. Izdane su teretnice, dužničko poduzeće-čarterer predalo je sve teretnice banci zajedno s mjenicama izdanim od kupca tereta, a koje su mjenice stigle putem akreditiva. U pogledu dužnosti plaćanja vozarine brodaru nije bilo ništa ugovoreno između dužnika i banke. Banka nije platila vozarinu, niti ju je platio čarterer; međjutim je čarterer uzeo podvozarinu od dodatnog krcatelja i položio taj iznos na svoj račun kod banke. U luci odredišta, budući da vozarina nije bila plaćena, brodar je podnio prijedlog za pokretanje postupka protiv tereta, vozarine i podvozarine. Ipak je brodar isporučio teret primaoca i proširio postupak na postignuti utržak dobitven za teret koji se nalazio u nekoj banci, kao i na podvozarinu koja se nalazila u čartererovoj banci. Međjutim čartererova (dužnikova) banka stavila je također založno pravo na tu podvozarinu koja se nalazila na tekućem računu čarterera i to putem bankovnog založnog prava.

Sud je zauzeo stajalište da založno pravo brodarovo nije ugasnulo time što je robu predao primaocima, jer je postupkom na sudu osigurao svoje pravo naplate iz utrška tereta a na ime vozarine koja mu pripada. U slučajevima kad je čarterer i vlasnik najvećeg dijela tereta, sud može odrediti razuman iznos za vozarinu i tako odredjeni iznos odvojiti od prodajne cijene koja je postignuta. Uzimajući kao mjerilo iznos podvozarine za teret dodatnog krcatelja dobije se iznos vozarine veći nego što je ugovorena vozarina. Na osnovi toga

sud smatra da je ugovorena vozarina ujedno i razumna.

U postupku je banka prigovarala da se tužitelju (brodaru) ne može priznati založno pravo prema primaocima, obzirom na činjenicu da su oni unaprijed platili vozarinu, a da nisu bili obaviješteni o tužiteljevom pravu. Sud nije prihvatio ovo stajalište, smatrajući da taj prigovor ne predstavlja dovoljni razlog za obranu banke zbog toga što je banka bila u toku konstrukcije cijelog aranžmana od početka. Na osnovi toga dosudjeno je da se cijeli iznos vozarine plati iz utrška za prodani teret kao i iz podvozarine koja se nalazi kod banke.

(LOLN-Mar, 1968)

Đ.I.

OKRUŽNI SUD KALIFORNIJA (SAD)

Tokio Marine and Fire Insurance Co,
Ltd. c/a broda "Thalassoporos"

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Teretnica - Stanje tereta - Dokazna snaga teretnice - Primjenjiva je unaprijed odštampana klauzula u teretnici u kojoj brodar zadržava sebi pravo da, i bez posebne pisane opaske, dokaže da je teret prilikom preuzimanja na prijevoz imao vidljivih mana - Ovo radi toga jer brodar ne može sebe, preko zakonskih propisa, osloboditi odgovornosti za štetu nastalu za vrijeme prijevoza - Ovo ograničenje ne odnosi se na klauzule koje se tiču stanja robe koju brodar primi na prijevoz - Ako u teretnici nije opisano stanje robe primljene na prijevoz, teretnica ne može poslužiti ni kao "prima facie" dokaz o stanju robe u času prijema na prijevoz

Na tuženom brodu prevoženi su čelični proizvodi, za koje je bila izdana teretnica podvrgnuta COGSA propisima. Jedna od unaprijed otisnutih klauzula u teretnici predviđela je da je roba na izgled u dobrom stanju i uvjetima (apparent good order and condition) osim u koliko je u primjedbi drugačije naznačeno, ali da izraz "u na izgled dobrom stanju i uvjetima" kad se radi o teretnici na osnovi koje se prevoze čelični proizvodi, ne znači da je roba u času preuzimanja od strane brodara bila bez znakova vidljive rdje ili vlage. Klauzula dalje predviđa, u koliko krcatelj želi i zahtijeva, da će biti izdana alternativna teretnica, u kojoj neće biti gore navedena klauzula, ali da će biti stavljene u novu teretnicu primjedbe u vezi s rdjom i vlagom onako kako će biti naznačeno u potvrdi I časnika kod utovara. U teretnicama nije bilo primjedaba o rdji, i krcatelji su preuzeli teretnice ne zahtijevajući alternativne teretnice. Prilikom predaje u